

Diagnoza przedmaturalna z języka polskiego

Badanie przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych we współpracy z Centralną Komisją Egzaminacyjną i Okręgowymi Komisjami Egzaminacyjnymi

KRYTERIA OCENIANIA ZADAŃ TESTOWYCH

Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową. Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną przyznaje się „0” punktów.

Nr zadania	Projektowana odpowiedź	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
1.1.	Podanie tytułu zachowującego sens tytułu oryginalnego i niezawierającego metafory np.: <ul style="list-style-type: none"> O skutkach modyfikowania znanych powiedzeń. Do czego prowadzi przekręcanie znanych cytatów. przekręcaniu oryginalnych cytatów zmieniających ich sens. O przekręcaniu, czyli dlaczego nie powinniśmy modyfikować cytatów. 	1	-
1.2.	Zastąpienie współczesnymi odpowiednikami podanych sformułowań np.: a) zbliża się wiosna / nadchodzi wiosna / idzie wiosna b) czują do siebie sympatię / coś ich łączy / lubią się / wpadli sobie w oko c) mówi to, żeby ostrzec / ostrzega się kogoś	2 za poprawne podanie trzech przykładów	1 za poprawne podanie dwóch przykładów
1.3.	Podanie zasady porządkującej i wypisanie co najmniej 2 wyrazów / wyrażen podkreślających porządek przykładów np.: a) Przykłady są podane w kolejności od najmniej do najbardziej zniekształconego. b) właściwie, gorzej, wreszcie	2 za rozwiązanie części a) i b)	1 za rozwiązanie części a) lub b)
1.4.	a) TAK b) NIE c) NIE	1	-
1.5.	a) A może – powie ktoś – te wszystkie zmiany są celowe, zamierzone i stanowią polemikę z sentencjami od dawna znanymi, a przez to wyświechtanymi? Może jest to próba ich odświeżenia? LUB	2	1 Uwaga, punkt za podpunkt b)

	<p><i>A może – powie ktoś – te wszystkie zmiany są celowe, zamierzone i stanowią polemikę z sentencjami od dawna znanymi, a przez to wyświechtanymi?</i></p> <p>b) Wskazanie na umocnienie przez autora własnej tezy / osłabienie tezy przeciwnej, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Pozwoliło to wyrzucić na czytelnika efekt perswazji, przekonując go do swoich racji, obalając ewentualne kontrargumenty przeciwników.</i> – <i>Autor dzięki temu potwierdza swoje racje.</i> – <i>Poprzez przytoczenie potencjalnych kontrargumentów i pokazanie błędów w rozumowaniu polemistów, autor ukazuje swoją rozległą wiedzę i chce tym samym przekonać czytelnika o swojej racji.</i> 		<p>przyznajemy tylko wtedy, gdy uczeń właściwie wskaże zdania w a)</p>
1.6.	<p>3 p. – przedstawienie tematu tekstu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście, adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów</p> <p>2 p. – przedstawienie tematu tekstu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście, ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia</p> <p>1 p. – przedstawienie tematu tekstu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście, ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia</p> <p>0 p. – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</p> <p><u>Objaśnienia</u></p> <p>Temat tekstu - to, o czym mowa w tekście - co stanowi jego podstawową myśl, przedmiot rozważań. Musi odnosić się do całego tekstu, jest nadrzędny wobec podejmowanych w tekście tematów szczegółowych. Sformułowanie tematu tekstu nie wymaga użycia w streszczeniu wyrażenia wprowadzającego typu „Tematem tekstu jest ...”.</p> <p>Poziom uogólnienia jest nieadekwatny, jeśli w streszczeniu mowa jest o tematach szczegółowych z pominięciem tematu nadrzędnego.</p> <p>Uczeń nie otrzymuje punktów za streszczenie, jeśli ma ono formę planu (tekst musi być ciągły, choć możliwy jest podział na akapity) lub jeśli zawiera tylko linearny skrót treści tekstu (jest konspektem tekstu).</p>	3	2 lub 1
2.1.	światny, doskonały, czarujący	1	-
2.2.	<p>Wskazanie na ukonkretnienie abstrakcyjnych rozważań LUB uzasadnienie, że piękną rzecz można podziwiać, nie pragnąc jej np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Przykład ten pozwala lepiej zrozumieć problem stosunku człowieka do rzeczy pięknej.</i> • <i>Służy pokazaniu, że niekoniecznie coś, co uważamy za piękne, chcemy zawsze posiadać.</i> • <i>Autor chce pokazać, że za piękne uważamy nie tylko rzeczy należące do nas.</i> 	1	-

2.3.	a) TAK b) NIE c) NIE		2 za 3 poprawne odpowiedzi	1 za 2 poprawne odpowiedzi	
2.4.	Akapit	Pytanie	2 Za przypisanie 3 pytań do akapitów	1 Za przypisanie 2 pytań do akapitów	
	1.	Czy piękno jest tożsame z dobrem?			
	2.	Jak można rozumieć dobro?			
	3.	Z jakiego rozumienia dobra wywodzi się pojęcie piękna?			
2.5.	Odpowiedź wskazuje na istotę porównania piękna do światła: odślaniającą/oświetlającą/skupiającą uwagę funkcję piękna zawartego w dziele sztuki np.: <ul style="list-style-type: none"> <i>Piękno umożliwia prawdziwe widzenie dzieła sztuki, tak jak światło umożliwia widzenie w ogóle.</i> <i>Światło sprawia, że widzimy. Piękno sprawia, że rozumiemy dzieło sztuki.</i> <i>Piękno zostało porównane do światła, bo oświetla sens dzieła sztuki.</i> 		1	-	
2.6.	B 3		1	-	
2.7.	Zdanie		1 Poprawne wskazanie numerów 3 definicji	-	
	Ależ ty masz piękne pismo... Zupełnie nieczytelne...				5
	Dzięki pięknym czynom Roland zyskał sławę nieśmiertelną.				2 lub/i 3
	Piękny był dziś zachód słońca, jeszcze jestem pod wrażeniem.				1
razem:			20		

Przykładowe streszczenia (zadanie 1.6)

Streszczenia ocenione na 3 p.

- Artykuł Andrzeja Markowskiego odnosi się do przekręcania znanych ludziom cytatów. Autor pokazuje, w jak prosty sposób ludzie zmieniają sens, znaczenie danego cytatu. Przytacza on trzy przykłady cytatów. Każdy przykład jest inny. Autor tłumaczy, pokazuje, jakie ludzie popełniają błędy. W bardzo łatwy i zrozumiały sposób wyjaśnia prawidłowy sens, znaczenie danego cytatu. Pokazuje błędy popełnione przez ludzi. [55]
- Artykuł nawiązuje do zniekształcania cytatów i powiedzeń znanych autorów i osób. Autor dzięki podawaniu przykładów przybliżył nam konsekwencje różnych sposobów modyfikacji powiedzeń. Celem autora jest uświadomienie odbiorcy o tym, że wraz z dokonywanymi zmianami często zmienia się część lub całość znaczenia. [41]

Streszczenia ocenione na 2 p.

1. „Skrzydlate słowa” to powiedzenia znanych postaci lub cytaty z literatury. Zdarza się jednak, że zostają one zmodyfikowane. Czasem w sposób nieznaczący a czasem zmieniając intencję autora, a także prowadząc do wypaczenia zawartych w nim myśli. Zaczynając od zupełnie małych i nieszkodliwych deformacji jak np. z „Trylogii” Henryka Sienkiewicza, wchodząc w coraz większe na przykładzie „Wesela”. Deformacją najdalej idącą jest cytat Mikołaja Reja. [62]
2. Tekst traktuje o „skrzydlatych słowach”, czyli powiedzonkach znanych postaci lub cytatach, które błędnie przywołane nie podkreślają erudycji mówiącego, a wręcz zmieniają intencje autora. Andrzej Markowski uzasadnia swoją tezę, przywołując przykłady przekręcania słów z tekstów Sienkiewicza, Wyspiańskiego i Reja. Poza tym autor w ostatnim akapicie odpira argumenty strony przeciwnej i nawołuje do dokładności przy cytowaniu. [54]

Streszczenia ocenione na 1 p.

1. Tekst mówi o przekształceniach słynnych cytatów literackich. Pierwszy cytat pochodzi z trylogii Sienkiewicza. Ludzie mówią „ku pokrzepieniu serc”, a powinni stosować przyimek „do”. Drugi cytat pochodzi z „Wesela” Wyspiańskiego i jest to już gorsza deformacja, niż ta u Sienkiewicza. Najgorsza zmiana znaczenia pochodzi z utworu Reja. [46]
2. Andrzej Markowski w swoim artykule pisze o przekręconych sentencjach. Podaje przykłady w postaci „ku pokrzepieniu serc” Sienkiewicza, „rzeczywistość skrzeczy” Wyspiańskiego oraz „Polacy nie gęsi i swój język mają” Reja, zaznaczając zmiany, jakie zostały dokonane i jak wpływają one na zrozumienie cytatów. [41]

Streszczenia ocenione na 0 p.

1. „Skrzydlate słowa” to określenie lub cytaty, które jest często używane w niewłaściwy sposób. Wiele osób zniekształca cytaty znanych autorów, na przykład „ku pokrzepieniu” na „dla pokrzepienia” co akurat tutaj przypisuje intencje archaizacyjne. Inne określenie, gdzie mówi się, że Polacy to nie gęsi iż mają swój język jest przeistaczane „iż” na „i”, co zmienia całkowicie sens stwierdzenia. [56]
2. Autor chciał zachęcić czytelników, aby zwracali uwagę na to co robią i jest to dopełnione dokładnością, gdyż w niektórych przypadkach taka niedokładność może spowodować odwrotny efekt końcowy. Chciał im przytoczyć najważniejsze wartości polskiego języka. Autor dokonał swojego celu, czytelnicy zrozumieli jego przesłanie. [42]